

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

Imò parentes, liberos, conjuges, &c. quibus hîc per mortem orbatî sumus, recipiemus omnes in gloria, unde dies iudicii vocatur *χρόνος ἀποκατάστασις*, Act. 3. v. 21.

III. *Salutari admonitione.* Multi autem primi erunt novissimi, & novissimi primi. Quo Christus epiphonemate iustitios propriâ sanctitate & meritis turgentis quasi & gloriantes retundit, ne relinquentes patrem, uxorē, liberos, domos, agros, &c. tempore persecutionis meritum aliquod in eo quarant, sed à solius Dei gratia in vera eorū dis humilitate pendeant. Qui enim si-

bi imaginantur se primos esse, & instar Pharisæi alios contemnunt, Luc. 18. v. 11. novissimi evadent, & iustitiam coram Deo valentem nunquam consequentur, Rom. 10. v. 3. nam respicit Deus pauperculos & contritos spiritu, & trementes sermones ejus, Es. 66. v. 2.

Faxit Deus T. O. M. ut posthabitis terrestribus cœlestia semper meditemur, & remunerationem his qui Christum sequuntur juramento promissam, tandem etiam consequamur, qui vivit & regnat in secula seculorum, Amen.

In Feria Purificationis Mariæ.

Evang. Luc. 2. v. 22 32.

IN V. T. duo agni anniculi quotidie immolandi erant, alter manè & alter vesperi. Hoc erat holocaustum perpetuum, quod apud omnes posteros observari oportebat, Exod. 29. v. 38. 39.

Egregia figura, quæ in Christo complementum adepta est. Nam is legis finis est, Rom. 10. v. 4. & pro umbra corpus substituit, Eb. 10. v. 1. hinc dicitur agnus Dei, qui tollit peccata mundi, Joh. 1. v. 29. nec tantum manè, hoc est, in infantia sua tanquam sacrificium in templo Hierosolymitano, sed vesperi etiam, id est, in perfecta sua & virili ætate, in ara crucis oblati est Patri in odorem bonæ fragrantiae, Eph. 5. v. 2.

De matutina oblatione agit prælecta pericope, quam sine ulteriori præfatione ad manus sumemus, & in tribus partibus explicabimus. Videbimus enim

I. *Christi præsentationem.*

II. *Simeonis commendationem.*

III. *Cygnæam modulationem.*

J. J.

EXEGESIS:

DE ultimo templo Hierosolym. prædixit Haggæus, quod gloria ejus major futura sit, quam erat gloria templi Salomonæ, c. 2. v. 8. hoc mirum alicui videri poterat, quia in secundo templo defuit 1. *arca fœderis cum propitiatorio*, ex quo Deus ad Israëlitas loquebatur, 2. *sacer ignis* 3. *Vrim & thumim* in pectorali, 4. *tabula Decalogi* 5. *donum prophetiæ*. Sed quando consideramus, quod Christus præsentia, doctrina & miraculis suis templum illud decoravit, facile subscribemus vaticinio superius allato. Initium factum est in hodierna præsentatione & oblatione, cujus hîc describitur

I. *Tempus.* Nam postquam completi fuissent, inquit Evangelista, dies purificationis eorum secundum legem Moïsi, & respicit:

*paulò aliter
Buxfordi Lex.
Habr. p. 348.
ubi nulla fit
mentio tabulae
v. decalogi.*

spicit his verbis ad c. 12. Levitici, ubi lex de purificandis Iudæorum mulieribus habetur, quæ hoc vult, ut mulier post partum masculi diebus 33. post partum autem femellæ diebus 66. domi se continere debeat.

Hujus legis duæ possunt dari rationes. *Prior mystica est, & significat impuritatem nostræ naturæ, quæ peccatis polluta est à primo suo semine, ex quo concepti sumus, unde peccatores ab utero vocamur, Pl. 58. vers. 4. & filii iræ naturâ, Eph. 2. v. 3. quod ut perpetuò ante oculos nostros versaretur, lex purificationis sancita fuit, quâ puerperæ domi detinebantur post partum ad aliquot dies, non quasi puerperium in se una cum Conjugio sit impurum Deoque minus gratum, contrarium enim docet Paulus 1. Tim. 2. v. 15. sed quia fœtus ex impuro semine conceptus, totus quoque impurus est, & purificatione per sanguinem Christi opus habet. Nemo enim nascitur in fœdere Dei, sed per purificationem illam, quæ fit per fidem, Act. 15. v. 9. in fœdus recipitur. Hinc baptismus dicitur stipulatio bonæ conscientiæ, 1. Petr. 3. v. 21.*

Posterior ratio physica est, & pertinet in specie ad sexum foemineum, cui tanquam peculiaris pœna peccati labor pariendi divinitus injectus est, Gen. 3. v. 16. id non fit sine infirmitate virium corporis. Quia autem fidelis est Deus, & neminem ultra vires tentari sinit, 1. Cor. 10. v. 13. idcirco rationem habuit infirmi istius sexus etiam in eo, in quo pœna peccati esse debuit, ac proinde dies aliquot puerperis quasi donavit ad recolligendas vires, cui ordinationi divinæ non immeritò mariti locum dare debent, ne diebus illis intempestivis laboribus onerent

uxores, & quietem quam ipsis concessit Dominus, morositate sua inturbent. Est enim lex Levitica sublata est, generalis tamen est commonefactio, omnes concernens conjuges: Viri debent diligere uxores ut corpora sua. Qui uxorem suam diligit, se ipsum diligit, nemo unquam carnem suam odio habuit, sed nutrit & fovet eam, Ephes. 5. vers. 28. 29.

Huic legi se Maria virgo una cum filiolo suo hodie subjecit, quamvis purgatione ulla non opus habuerunt. Non Maria, quia sine virili semine concepit præter rerum seriem ex superventu Sp. S. & inunbratione virtutis Altissimi, Luc. 1. v. 35. Non filius ejus, quia erat Sanctus Sanctorum, Dan. 9. vers. 24. & peccatum non noverat, 2. Cor. 5. vers. 21. propter nos igitur factum est, partim ut admoneremur impuritatis naturæ, in qua concipimur, & propter quam lex ista promulgata erat. Partim ut ostenderet Christus se venisse ad tollendum peccata, & ad purificandum conscientias nostras à mortuis operibus, Hebr. 9. vers. 14. idè enim factus est peccatum pro nobis, ut nos redderemur, justitia Dei in ipso, 2. Cor. 5. vers. 21.

Pulcherrima hinc fuit *Commonefactio*. Omnes sumus impuri, & iniquitatem imbibimus sicut aquam, Job. 15. v. 16. quis enim mundum dabit ex immundo conceptum semine? Job. 14. v. 4. Ergò purgatione opus est, sine qua nemo videbit Deum, 1. Joh. 3. v. 2. 3.

Quamprimum dies purificationis completi essent, Maria statim ad templum Hierosolymitanum se recepit, ut purificationis actum susciperet. Sequamur dilecti:
Adve-

Advenerunt dies purificationis nostræ, tempus est ut furgamus, & sordes peccatorum abluamus, Esa. 1. v. 16.

Commaculasti te hæcenus *impuris cogitationibus*, sicut David, cum in templo domus regis deambaret, 2. Sam. 11. vers. 2. Dies purgationis advenerunt, cogitationes istæ reformandæ sunt, regnum Dei ante omnia querendum est & justitia ejus, Matt. 6. v. 33. Dicitur quidem in proverbio: Cogitare impunè licet, sed coram tribunali divino locum illud non habet. Nam Deus est judex cogitationum, Ebr. 4. vers. 12. & consilia cordium manifestabit, 1. Cor. 4. vers. 5.

Commaculasti te *verbis obscænis & scurrilibus*, sicut uxor Potiphari, quæ ad Josephum dicebat: Dormimecum, Gen. 39. vers. 7. Advenerunt dies purificationis, tempus est, ut ab ejusmodi turpitudine & stultiloquio desvelcamus, & non loquamur, nisi quæ vera, quæ pudica, quæ justa, quæ casta & amabilia sunt, Phil. 4. vers. 8. siquidem de omni verbo otioso rationem reddaturi sumus, Matth. 12. v. 36.

Commaculasti te *impuris operibus*, & vel spiritum fornicationis secutus es, sicut Judei, Os. 4. vers. 12. vel cum heluonibus genio indulxisti, Es. 5. vers. 11. Advenerunt dies purgationis, nova vita inchoanda est, ut deponas opera tenebrarum, & induas arma lucis, & honestè ambules tanquam in die, Rom. 13. vers. 12. 13. Orandum cum Dav. ex Pl. 51. v. 9. Conspere me per hyssopum, mundabor & supra nivem dealabor, &c. tunc regeminabit Dominus ex Esa. 1. vers. 18. si fuerint peccata tua sicut coccinum, velut nix albescent, si fuerint rubra tanquam vermiculus, velut lana alba erunt.

II. *Scopus*, qui valde notabilis est.

1. *Respectu prolis*. Nam ideò filium suum in templum deportarunt, ut sisterent cum Domino, inquit Evangelista. Hoc in lege mandatum erat, Exod. 13. vers. 2. Sanctifica mihi omne primogenitum, quod aperit vulvam in filiis Israel, tam de hominibus, quam de jumentis, mea sunt enim omnia. Id repetitur c. 34. vers. 19. 20. Numer. 8. vers. 12. 16. 17. Occasio legis describitur Exod. 12. quia enim paulò ante educationem Israelitarum ex Ægypto angelus percussor per totum illud regnum transibat, & omnia Aegyptiorum primogenita percutiebat, sed primogenitis Israelitarum, qui sanguine agni paschalis ædes suas conspergerant, parcebat, præcepit postea Deus in memoriam hujus beneficii, ut omnes primogeniti sibi sisterentur, hoc modo, ut D. Dietericus legem hanc pulcherrimè explicat. (1) Primogenitus ex tribu Levi sanctificandus erat Domino in ministerium templi & Sacerdotii sive cultus divini, Num. 3. vers. 12. 45. (2) Primogenitus ex tribu Israelitarum quacunque alia sistendus erat Domino, & redimendus quinque siclis, secundum solum sanctuarii, Num. 3. vers. 47. (sclus autem æstimatus dimidio thaleri.) (3) Primogenitum jumentorum sive boum, sive ovium, sive aliorum etiam animalium mundorum destinandum erat sacrificiis, Num. 18. v. 15. (4) Primogenitum immundorum animalium, ut puta asini, redimendum erat vel ove, vel hædo, vel non redempto cervix frangenda, Exod. 13. vers. 12. Num. 18. v. 15. 16.

Jam verò Christus est verus primogenitus, & quidem secundum utramque naturam, Col. 1. v. 15. Matth. 1. v. 25. Luc. 2. v. 7. & quidem

Vu

I. Ratio-

1. *Ratione officii.* Primogenitis in V. T. debebatur regnum & Sacerdotium, Gen. 49. v. 3. Ita Christus est noster Rex & Sacerdos, Es. 33. v. 22.

2. *Ratione privilegii.* Primogenitis juxta legem divinam dabantur duæ portiones hæreditatis paternæ, Deuter. 21. vers. 17. Ita Christus duplici jure regnum cælorum obtinet, hæreditate Patris & merito passionis. Priori jure ipse est contentus, posterius donat nobis, unde vocatur primogenitus inter multos fratres, quia etiam credentes tanquam fratres in hæreditatis suæ confortium vocat, Rom. 8. vers. 29. ipse est, qui nobis in ipsum credentibus dat potestatem, ut reddamur filii Dei, Joh. 1. vers. 12. ac proinde ipsius cohæredes, Rom. 8. vers. 17. facit nos Reges & Sacerdotes coram Deo Patre suo, Apoc. 1. vers. 6. ut ipsi quoque fiamus primitiæ emti ex hominibus Deo & agno, Apoc. 14. vers. 4. & aggregemur ad Ecclesiam primogenitorum, qui conscripti sunt in cælis, Hebr. 12. v. 23.

3. *Ratione pretii.* Primogeniti in V. T. redimendi erant quinque siclis vel $2\frac{1}{2}$. imperialibus. Tale pretium pro Christo numeratum esse nullibi legitur. Nonnulli putant, idèd intermissum, quia ipse venit, non ut redimeretur, sed ut redimeret, & sufficiens pretium pro nobis solveret. Expedit hoc felicissimè & fidelissimè, dum non quinque siclis, sed quinque cruentis vulneribus, quæ omni auro & argento anteferenda sunt, nos à potestate Satanæ redemit. Apprehende siclos illos mysticos, & affer Patri cælesti per fidem, quando conscientia delictorum te accusat, & statim absolveris. Nam disciplina pacis nostræ super eum, & livore ejus sanati sumus, Es. 53. v. 5.

2. *Respectu matris.* Nam idèd factum est, inquit Evangelista, ut offerrent consuetas pro purificatione victimas, secundùm id quod dictum est in lege Domini, par turturum, aut duos pullos columbarum. Lex hæc extat Lev. 12. vers. 6. 7. 8. ubi ditiores agnulum in holocaustum, & pullum columbæ, aut turturam, pauperiores verò, qui agnum offerre non possent, duos turtures, seu duos pullos columbarum, unum in holocaustum, alterum in oblationem pro peccato offerre jubentur. Sed parentes Christi non offerunt agnum, non quidem ex paupertate: à Magis enim tantum auri acceperant, quo agnum sibi comparare, adeoque legi satisfacere potuissent, sed ex singulari instinctu Spiritus S. ita factum est, quia verus ille agnus jam aderat, quem omnes agni V. T. in sacrificium oblati præfigurant, pro quo nullus offerre debuit agnus alius, cum ipse venerat in hunc mundum, ut se offerret pro omnibus hominibus, & unicâ istâ oblatione consummaret in æternum eos qui sanctificantur, Ebr. 10. vers. 14.

Monemur hac oblatione nostri officii, ut nos ipsos Deo offeramus in hostiam viventem, sanctam & Deo placentem, Rom. 12. v. 1. quod fieri potest

1. *Per sanctam obedientiam*, quæ Deo magis placet, quam quævis externa victima, 1. Sam. 15. v. 22.

2. *Per veram poenitentiam*, quæ per turtures & pullos columbarum mysticè adumbratur. Turtur est avis gemens, Es. 38. vers. 14. Ita requiritur à nobis vera cordis contritio, ut gemitus ducamus ex imis penetralibus, & doleamus peccata, quæ

quæ in Deum benignissimum patrem commissimus. Hæc tristitia salutem operatur, 2. Cor. 7. v. 10. & Deo magis placet quam omnia alia sacrificia, Psalm. 51. vers. 18. 19. Columba autem, quam puerpera in Ver. Testam. pro se & filio offerre tenebatur, mysticè fidem denotat, per quam fidelis anima in vultu CHRISTI se abscondit, ut columba in foraminibus, Cant. 2. vers. 14.

De Secundo.

Fuit pars prima, sequitur altera, ubi duo consideranda veniunt:

I. Simeonis persona, quæ describitur

1. *Ratione appellationis.* Nam Simeon appellatur, quod auditorem significat. Tales Simeones esse oportet omnes Christianos, ut verbum Dei diligenter audiant, & in puro corde custodiant, Luc. 8. v. 15. est enim verbum vitæ, Johan. 6. vers. 68. quod animas nostras salvare potest, Jac. 1. vers. 21.

2. *Ratione habitationis,* quam habuit in Civitate Hierosolyma. Hierosolyma est typus Ecclesiæ, Galat. 4. vers. 26. Apoc. 21. vers. 2. cujus cives nos esse oportet, si bene beateque aliquando mori velimus. Sicut enim extra arcam Noë omnes suffocati sunt in aquis diluvii: Ita extra Ecclesiam non est salus. Fores sunt canes, Apoc. 22. vers. 15.

II. *Virtutum Corona,* ad quam pertinet

1. *Pia Conversatio.* Erat enim

1. *Vir iustus, non inhæsiuè,* qualis in conspectu Dei non est ullus vivens, Psalm. 143. vers. 3. *sed in imputativè,* quia in promissum Patribus Messiam credidit, & hæc

ipsi fides in iustitiam imputata est, ad Roman. 4. vers. 11. Hinc est, quod dicitur expectasse consolationem Israël, id est, Christum Redemptorem mundi, cujus sanguine iustificatum ab ira se servari credidit, Roman. 5. vers. 9. *inchoativè,* quia iustitiam quoque in operibus sectatus est, *idemque fidem suam declaravit,* Jacob. 2. vers. 18.

2. *Vir pius,* in Græco est *εὐλαβής*, hoc idem est quod religiosus. Religiositas autem sive pietas ista timorem Dei se complectitur, qui peccatum expellit, & sapientiæ initium est, Sirach. 1. vers. 15. 25. Huc pertinet, quod Spiritus Sanctus in eo fuisse dicitur, à quo responsum acceperat, ipsum non moriturum, priusquam vidisset CHRISTUM Dominum. Qui enim Spiritu Dei aguntur, hi sunt filii Dei, Rom. 8. vers. 14. ibi dominantur fructus Spiritus & opera carnis exulant, Galath. 5. vers. 16. 22. O felices animas, quæ internum Spiritus Sancti testimonium in corde suo sentiunt. Nam eo ipso certi redduntur, quod sint filii Dei, CHRISTI membra, & domicilia Spiritus Sancti, & cum Paulo exclamare possunt, certus sum, quia neque mors, neque vita, neque angeli, neque principatus, &c. à charitate Dei nos separare poterit, quæ est in CHRISTO Domino nostro, Rom. 8. vers. 38. 39.

Sequantur hæc vestigia omnes hi, qui provectioris sunt ætatis, & cum Simeone præsentem semper mortem in januis expectent, ne sint pueri centum annorum, Esa. 65. vers. 20. sed iustitiam & pietatem sectentur. Nam ea canities venerabilis est, quæ in viis iustitiæ reperitur, Proverbior. 16. versicul. 31. & gloriola corona senum timor Domini, Sirach. 25. v. 8.

Simeon à quodam pingi solet coe. Vid. Dissp. Tract. Sch. V u 2

2. Tem-

de Circulone filij p. 306.